

BOGANMELDELSER

Bertil Ohlin: UTRIKESHANDEL OCH HANDELSPOLITIK. Andra upplagan. Bokförlaget Natur och kultur. Stockholm 1941. 283 S. 6 sv. Kr.

Denne Bog er vokset ud af den for mange af dette Tidsskrifts Læsere velbekendte Redegørelse for »Utrikeshandeln och tullarne«, Professor Ohlin i sin Tid skrev til den svenske Haandbog »Handel och industri«. I 1934 udkom denne fortrinlige Fremstilling af Grundtrækkene i den internationale Handels Teori og Politik i omarbejdet og udvidet Skikkelse som en særskilt Bog, og det er denne Bog, der nu er kommet i en ny Udgave efter igen at være blevet bearbejdet og suppleret med nyt Stof.

Tilføjelserne til den tidligere Udgave vedrører naturligvis først og fremmest Tredivernes Handels- og Valutapolitik. Afsnittet om Vekselkurserne er blevet udvidet med en Behandling af Valutapolitikken under Papirfod med »bundne«, d. v. s. stabiliserede Vekselkurser, og det forklares, hvordan denne Binding foretages, dels naar man har Valutarestriktioner, dels naar man klarer sig foruden. Endvidere gøres der Rede for Clearingsystemets Opkomst og Virkemaade. Beskrivelsen af de enkelte Landes Handelspolitik er ført op til Dato, og Hovedlinjerne i Tredivernes Udvikling er trukket op. Som et karakteristisk Træk fremhæves det, at den offentlige Regulering af Udenrigshandelen i de sidste Aar før Krigen for en stor Del havde andre Formaal end tidligere. Hovedformaalet var nu ikke længere at beskytte bestemte Erhvervsgræne mod udenlandsk Konkurrence og dermed skaffe øget Beskæftigelse, men Vægten blev i stigende Grad lagt paa 1) at hindre Depreciering af Valutaen, 2) at gøre Landet selvforsørgende med krigsvigtige Varer, 3) at stimulere Eksporten ved Afslutning af Vareudvekslingsaftaler og 4) at betrygge Betalingsforholdene i den internationale Handel ved Hjælp af Clearingaftaler.

I Afsnittet om Handelspolitikens Virkninger paa kort Sigt er Tredivernes Handelsrestriktioner taget op til samlet Bedømmelse. Prof. Ohlin mener ikke, det er givet, at Handelsrestriktionerne i Begyndelsen af 1930'erne alt i alt bidrog til at skærpe Depressionen. De konjunkturstimulerende Virkninger, Importbegrænsninger kan have under daarlige Konjunkturer med uudnyttet Kapacitet, har maaske her været de overvejende. I Slutningen af Tredivernes var Chancerne for saadanne gunstige Virkninger mindre, fordi Kapaciteten nu var bedre udnyttet. I denne Periode begrænsede Handelsrestriktionerne den internationale Vareudveksling, og man gik Glip af en Del af den internationale Arbejdsdelings Fordele. I denne Retning virkede f. Eks. den Tendens til Udligning af Eksportens og Importens Værdi mellem Landene to og to, som har præget det sidste Ti-aars Udvikling bl. a. som Følge af Clearingsystemets Virkninger. Paa den

BOGANMELDELSER

Bertil Ohlin: UTRIKESHANDEL OCH HANDELSPOLITIK. Andra upplagan. Bokförlaget Natur och kultur. Stockholm 1941. 283 S. 6 sv. Kr.

Denne Bog er vokset ud af den for mange af dette Tidsskrifts Læsere velbekendte Redegørelse for »Utrikeshandeln och tullarne«, Professor Ohlin i sin Tid skrev til den svenske Haandbog »Handel och industri«. I 1934 udkom denne fortrinlige Fremstilling af Grundtrækkene i den internationale Handels Teori og Politik i omarbejdet og udvidet Skikkelse som en særskilt Bog, og det er denne Bog, der nu er kommet i en ny Udgave efter igen at være blevet bearbejdet og suppleret med nyt Stof.

Tilføjelserne til den tidligere Udgave vedrører naturligvis først og fremmest Tredivernes Handels- og Valutapolitik. Afsnittet om Vekselkurserne er blevet udvidet med en Behandling af Valutapolitikken under Papirfod med »bundne«, d. v. s. stabiliserede Vekselkurser, og det forklares, hvordan denne Binding foretages, dels naar man har Valutarestriktioner, dels naar man klarer sig foruden. Endvidere gøres der Rede for Clearingsystemets Opkomst og Virkemaade. Beskrivelsen af de enkelte Landes Handelspolitik er ført op til Dato, og Hovedlinjerne i Tredivernes Udvikling er trukket op. Som et karakteristisk Træk fremhæves det, at den offentlige Regulering af Udenrigshandelen i de sidste Aar før Krigen for en stor Del havde andre Formaal end tidligere. Hovedformaalet var nu ikke længere at beskytte bestemte Erhvervsgræne mod udenlandsk Konkurrence og dermed skaffe øget Beskæftigelse, men Vægten blev i stigende Grad lagt paa 1) at hindre Depreciering af Valutaen, 2) at gøre Landet selvforsørgende med krigsvigtige Varer, 3) at stimulere Eksporten ved Afslutning af Vareudvekslingsaftaler og 4) at betrygge Betalingsforholdene i den internationale Handel ved Hjælp af Clearingaftaler.

I Afsnittet om Handelspolitikens Virkninger paa kort Sigt er Tredivernes Handelsrestriktioner taget op til samlet Bedømmelse. Prof. Ohlin mener ikke, det er givet, at Handelsrestriktionerne i Begyndelsen af 1930'erne alt i alt bidrog til at skærpe Depressionen. De konjunkturstimulerende Virkninger, Importbegrænsninger kan have under daarlige Konjunkturer med uudnyttet Kapacitet, har maaske her været de overvejende. I Slutningen af Trediverne var Chancerne for saadanne gunstige Virkninger mindre, fordi Kapaciteten nu var bedre udnyttet. I denne Periode begrænsede Handelsrestriktionerne den internationale Vareudveksling, og man gik Glip af en Del af den internationale Arbejdsdelings Fordele. I denne Retning virkede f. Eks. den Tendens til Udligning af Eksportens og Importens Værdi mellem Landene to og to, som har præget det sidste Ti-aars Udvikling bl. a. som Følge af Clearingsystemets Virkninger. Paa den

anden Side kan Clearingen i visse Tilfælde virke til at forøge den internationale Handels Omfang, fordi den muliggør Omsætninger, som paa Grund af Mangelen paa fri Valuta ikke kunde finde Sted under anden Form.

Udover de Udvidelser, der skyldes Behandlingen af Tredivernes Handelspolitik, er der kommet forskellige andre Tilføjelser til Bogen. Bl. a. er der i et særligt Kapitel samlet en Række »Protektionistiska argument i kritisk belysning«, og i et Appendiks er det antydnet, hvordan den internationale Handels Teori kan anlægges som Lokaliseringsteori og Forløbsteori.

Den foreliggende Bog er sine Forgængere en værdig Efterfølger. Maaske havde mange danske Læsere gerne set en noget mere indgaaende Behandling af de moderne Handelsrestriktioners Virkemaade og økonomiske Betydning — Valutarestriktioner, Clearing, Kontingenter etc. Men indtil for nylig har disse Ting jo ikke haft saa stor og aktuel Interesse for Bogens svenske Publikum. Og med den Bemærkning, at Maden smager efter mere, skal der naturligvis ikke være sagt noget nedsættende om den Anretning, vi har faaet serveret. Professor Ohlins Bog har stadig den sjældne Egenskab, at den paa samme Tid giver Læsere uden Forkundskaber en klar og letforstaaelig Indføring i den internationale Handels Teori og Politik og desuden har noget at byde paa for de mere helbefarne.

H. Winding Pedersen.

Z. D. Lando: BANK OG BØRS. Anden forøgede Udgave. Kbhvn. 1940, 340 S.

Docent, Dr. Landos nye Udgave af »Bank og Børs« er et vidt omspændende Værk, idet det i første Linie giver baade Bankmanden og de, der studerer Handels- eller Bankvidenskab, et indgaaende Kendskab til danske Pengeinstitutter og disses Praksis og tillige en grundigere Vejledning i finansielle Spørgsmaal for den ikke ubetydelige Del af det danske Publikum, der til daglig kommer i Berøring med Bank- eller Børskredse. Den meget udførlige Indholdsfortegnelse til Værket lover godt, og ved Gennemlæsningen af Bogen vil selv paa Forhaand indviede Læsere faa et godt Udbytte. Det er nemlig lykkedes Forfatteren paa en fortrinlig Maade at udnytte ikke alene den Viden, han selv sidder inde med om de omhandlede Emner, men tillige de efterhaanden mange Specialafhandlinger baade af bankteknisk og juridisk Art, som efterhaanden er blevet til paa Handelshøjskolen eller i vore Pengeinstitutter, helt bortset fra den righoldige Litteratur, over hvilken der bag i Bogen findes en Fortegnelse med et efterfølgende omhyggeligt gennemarbejdet Sagregister.

Nogen let Lektüre er Bogen ikke; det skal den næppe være, og det kan den heller ikke være. Indsigt i banktekniske Spørgsmaal vil altid kræve et meget omhyggeligt, ja til Tider minutløst Studium. Hvad Anmelderen ved Gennemgangen har savnet, har nærmest været den historiske Udvikling, eksempelvis en Redegørelse for hvorledes vore første Banker begyndte og hvorledes de efterhaanden udvidede deres tekniske Apparat til et Stade, der, hvad angaar Forretningernes Mangfoldighed og hurtige Afvikling, næppe staar tilbage for noget andet Lands Bankvæsen. Dette Savn maa imidlertid ikke opfattes som en Bebrejdelse, idet Forfatteren sikkert med velberaad